

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 750/24
30.4.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Весне Филиповић, председника већа, Весне Дамјановић и Весне Павловић-Нинковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Марина Јовановић Бојовић, адвокат из Смедеревске Паланке, ул.Светог Саве бр.14, против тужених ББ из ..., сада непознатог пребивалишта и боравишта, чији је привремени заступник Тамара Васовић, адвокат из Смедерева, ул.Вука Караџића бб, ВВ из ... и мал.ГГ, коју заступа мајка ВВ из ..., ради утврђивања и оспоравања очинства и вршења родитељског права, одлучујући о жалбама туженог ББ изјављеним против пресуде Вишег суда у Смедереву П2 36/23 од 30.4.2024. године и допунске пресуде истог суда П2 36/23 од 23.9.2024. године, у седници већа одржаној дана 30.4.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба привременог заступника туженог ББ и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Смедереву П2 36/23 од 30.4.2024. године у ставу првом и другом изреке.

УКИДА СЕ решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Смедереву П2 36/23 од 30.4.2024. године као и допунска пресуда истог суда П2 36/23 од 23.9.2024. године и предмет у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Смедереву П2 36/23 од 30.4.2024. године, ставом првим изреке утврђено је да тужени ББ, рођен 8.5.1991. године у ..., ..., није биолошки отац мал.ГГ, коју је 9.11.2023. године у ..., родила мајка ВВ. Ставом другим изреке утврђено је да је тужилац АА из ... биолошки отац мал.ГГ коју је дана 9.11.2023. године у ...

родила мајка ВВ, рођена ... Ставом трећим изреке обавезан је тужилац да туженом ББ на име трошкова поступка исплати износ од 85.500,00 динара у року од 15 дана по пријему преписа пресуде.

Допунском пресудом истог суда П2 36/23 од 23.9.2024. године, ставом првим изреке одлучено је да ће родитељско право над заједничким дететом-мал.ГГ заједнички вршити АА и ВВ, са пребивалиштем мал.детета у ..., ул...., док је ставом другим изреке дат налог да се по правоснажности пресуда достави надлежној матичној служби.

Против наведених пресуда привремени заступник туженог ББ је благовремено изјавио жалбе побијајући исте из свих законом прописаних разлога, а трошкове другостепеног поступка је опредељено тражио.

Тужилац је доставио одговор на жалбу туженог изјављену против допунске пресуде од 23.9.2024. године. Трошкове другостепеног поступка је тражио и исте определио.

Испитујући правилност побијаних пресуда у смислу чл.386 ЗПП-а (“Службени гласник РС”, бр.72/11 са свим каснијим изменама и допунама) у вези са чл.202 Породичног закона, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог изјављена против пресуде од 30.4.2024. године делимично основана а да је жалба изјављена против допунске пресуде од 23.9.2024. године у целости основана.

Приликом доношења ожалбене пресуде од 30.4.2024. године, у делу којим је одлучено о оспоравању и утврђивању очинства, првостепени суд није учинио битне повреде одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тач.1,2,3,5,7 и 9 ЗПП-а на које другостепени суд пази по службеној дужности. Побијана пресуда у том делу, супротно жалбеним наводима, нема недостатака због којих се не би могла испитати, јер је изрека пресуде у ставу првом и другом разумљива, не противречи сама себи ни датим разлозима у том делу, а у образложењу исте наведени су довољни разлози о свим чињеницама битним за одлучивање, из чега даље следи да ожалбена пресуда од 30.4.2024. године у ставу првом и другом изреке није захваћена ни битном повредом одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тач.12 ЗПП-а, на коју се неосновано указује жалбеним наводима привременог заступника туженог.

Према утврђеном чињеничном стању, тужена ВВ и тужени ББ су закључили брак 7.4.2018. године а њихова брачна заједница је фактички престала почетком 2021. године, од када између њих не постоји никакав контакт. У марту 2022. године тужена ВВ је ступила у емотивну везу са овде тужиоцем, која и даље траје, стим да су 5 месеци пре рођења мал.ГГ, тужилац и тужена ВВ засновали заједницу живота. Мал.ГГ је рођена 9.11.2023. године, а у моменту рођења детета брак између њене мајке, овде тужене ВВ и туженог ББ није био разведен због чега је исти уписан у матичној књизи рођених као отац детета. Осим са тужиоцем, тужена ВВ није била у вези са другим мушкарцем уназад три године. Из теста утврђивања очинства који је тужилац приложио уз тужбу, а који је урађен на лични захтев тужиоца 27.11.2023. године од стране Центра за генетику д.о.о. Београд, на основу утврђеног идентитета тужиоца, детета и мајке, узетих ДНК биолошких узорака и резултата анализе истих утврђено је

да АА, овде тужилац, јесте природни отац мал.ГГ.

Полазећи од тако правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је, имајући у виду да је ДНК анализом утврђено да је тужилац биолошки отац детета, мал.ГГ, па је усвојио тужбени захтев и применом чл.56 ст.1 ПЗ одлучио као у ставу првом и другом изреке побијане пресуде од 30.4.2024. године. Ставом трећим изреке наведене пресуде, првостепени суд је обавезао тужиоца да туженом ББ накнади трошкове парничног поступка, без навођења разлога за такву одлуку и без навођења законских одредаба на којима је иста заснована.

Правилно је и по оцени овог суда, поступио првостепени суд када је одлучио као у ставу првом и другом изреке ожалбене пресуде од 30.4.2024. године, применом наведених законских одредби, а за своју одлуку у том делу је дао јасне и довољне разлоге, које прихвата и овај суд, као другостепени.

Цењени су жалбени наводи привременог заступника туженог ББ којима се оспорава правилност ожалбене пресуде од 30.4.2024. године указивањем да је тужбу требало одбацили јер ни први пуномоћник тужиоца нити други који је овлашћен након отказа за заступање ранијем пуномоћнику, нису имали оверено пуномоћје за заступање тужиоца те да је на рочишту од 21.3.2024. године тужиоца заступао други пуномоћник без приложеног овереног пуномоћја, али су ови наводи неосновани. Ово због тога што у конкретном случају, супротно жалбеним наводима, није било законског основа за одбацивање тужбе. Наиме, према одредби чл.257 ст.1 ПЗ ако тужбу у спору о материнству и очинству подноси пуномоћник странке, пуномоћје мора бити оверено и издато само ради заступања у овом спору, а ставом 2 истог члана закона је прописано да пуномоћје треба да садржи наводе у погледу врсте тужбе и основа за подизање тужбе. У смислу наведене законске одредбе, када парничну радњу подношења тужбе за странку није учинио пуномоћник, већ странка лично, а пуномоћник се појавио накнадно током поступка, његово пуномоћје које се односи на заступање у парници за утврђивање и оспоравање очинства која је већ покренута, је уредно ако садржи врсту тужбе и основ тужбеног захтева, иако није оверено. У конкретном случају тужбу за утврђивање и оспоравање очинства потписао је тужилац, па се има сматрати да је тужба поднета од странке лично, а не од стране пуномоћника са ког разлога није било основа за одбачај тужбе. Осим тога, први пуномоћник кога је тужилац ангажовао за заступање у овој парници, није предузео ниједну процесну радњу у име и за рачун тужиоца јер му је тужилац пре предузимања било које радње у поступку опозвао пуномоћје за заступање, како то следи из стања у списима, док је други ангажовани пуномоћник имао уредно пуномоћје за заступање с обзиром да су у истом назначени врста тужбе и основ тужбеног захтева, а осим тога издато пуномоћје је и оверено од стране јавног бележника.

Цењени су и наводи жалбе привременог заступника туженог којима се оспорава правилност чињеничног стања утврђеног пресудом од 30.4.2024. године указивањем да ДНК Центар за генетику Београд не гарантује идентитет особа које се тестирају, да такав налаз достављен уз тужбу није могао да се користи већ да је суд требало да одреди ново вештачење које би се обавило уз присуство радника Центра за социјални рад који би потврдио идентитет детета, да суд није странкама поставио сва лична

питања која се постављају те да није унео у записник питање привременог заступника да ли је тужена у фебруару 2023. године имала интимне односе са тужиоцем нити одговор тужене на то питање, али су ови наводи без утицаја на правилност ожалбене пресуде од 30.4.2024. године у ставу првом и другом изреке. Ово због тога што је супротно оваквим наводима жалбе, све чињенице битне за доношење одлуке у спору за утврђивање и оспоравање очинства првостепени суд потпуно и правилно утврдио на основу изведених доказа које је правилно ценио у смислу чл.8 ЗПП-а, те је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право када је утврдио да је тужилац биолошки отац мал.тужене ГГ. Првостепени суд је одлуку засновао на исказу тужиоца и тужене ВВ, мајке детета, која је у свом страначком исказу потврдила да уназад три године сем са тужиоцем, није била са другим мушкарцем, као и писменим доказима – тесту утврђивања очинства ДНК Центра за генетику Београд, у коме је наведено да је утврђен идентитет мал. ГГ на основу приложеног Извода из матичне књиге рођених за матично подручје Нови Београд под текућим бр.... за 2023. године, као и то да је идентитет детета потврдила и мајка ВВ те је на основу утврђеног идентитета тужиоца, детета и мајке, узетих ДНК биолошких узорака и резултата анализе истих утврђено да АА, овде тужилац, јесте природни отац мал.ГГ, што је и по оцени овог суда довољан основ за закључак о основаности тужбеног захтева па извођење других доказа није било нужно потребно за доношење одлуке већ би одуговлачило поступак и изазвало додатне непотребне трошкове. Ово тим пре што је достављени тест урађен од стране специјализоване установе за генетику, чија стручност и веродостојност урађеног теста нису доведени у сумњу током првостепеног поступка нити жалбеним наводима.

Без утицаја на правилност побијане пресуде од 30.4.2024. године у ставу првом и другом су и жалбени наводи да ова пресуда није објављена јер се истима указује на релативно битну повреду одредаба парничног поступка која не представља разлог због кога би побијана пресуда у наведеном делу морала бити укинута.

Приликом одлучивања о жалби привременог заступника туженог ББ изјављеној против става првог и другог изреке побијане пресуде од 30.4.2024. године овај суд је имао у виду и остале жалбене наводе, али је нашао да су исти без утицаја на доношење другачије одлуке у том делу, па их посебно не образлаже на основу овлашћења из чл. 396 ст. 1 и 2 ЗПП-а, а у вези члана 202 Породичног закона.

Међутим, основано се жалбеним наводима привременог заступника туженог оспорава правилност решења о трошковима парничног поступка садржаног у саву трећем изреке пресуде од 30.4.2024. године, као и правилност допунске пресуде од 23.9.2024. године указивањем да су наведене одлуке захваћене битном повредом одредаба парничног поступка из чл.374 ст.2 тач.12 ЗПП-а.

Првостепени суд је ожалбеним решењем о трошковима поступка садржаним у ставу трећем изреке пресуде од 30.4.2024. године обавезао тужиоца да туженом ББ накнади трошкове парничног поступка у износу од 85.500,00 динара. Међутим, оваква одлука се не може прихватити као правилна јер је њена изрека нејасна, неразумљива и противречна сама себи и стању у списима, а у образложењу одлуке првостепени суд уопште не даје разлоге због којих сматра да је тужилац, који је успео у спору дужан да

туженом ББ надокнади трошкове поступка нити су наведене радње за које првостепени суд сматра да овом туженом припадају трошкови поступка. Према стању у списима следи да тужени ББ није имао никакве трошкове у овом поступку, исти је непознатог пребивалишта и боравишта те је првостепени суд овом туженом поставио привременог заступника, у смислу чл.81 ст.2 тач.4 ЗПП-а. Наиме, тужилац као подносилац предлога, сноси трошкове постављања привременог заступника, сходно чл.167 ЗПП-а, а који трошкови се односе на трошкове потребне за објављивање огласа о постављању привременог заступника у Службеном гласнику РС као и награду привременом заступнику за сваку предузету процесну радњу пред судом, а све ради обезбеђења услова за редовно одвијање парничног поступка. Тужилац ове трошкове може накнадно да остварује као део парничних трошкова, према успеху у спору. Имајући у виду наведено, а наиме чињеницу да је тужилац успео са тужбом у овом спору, да исти као подносилац тужбе и предлога за постављање привременог заступника туженом сноси све трошкове око постављања привременог заступника као и трошкове за предузете процесне радње од стране привременог заступника то је нејасан закључак првостепеног суда да је тужилац у обавези да туженом ББ исплати трошкове парничног поступка, јер ожалбена пресуда на наведене околности уопште нема разлоге па је нејасно да ли је првостепени суд исте уопште ценио и од каквог су значаја наведене околности на доношење одлуке о трошковима поступка, због чега је исто морало бити укинито.

Надаље, првостепени суд је имајући у виду да је током поступка утврђено да је мал.ГГ заједничко дете тужиоца и тужене ВВ, применом чл.357 ст.2 ЗПП у вези са чл.60 ст.1 и 260 ст.1 ПЗ донео допунску пресуду 23.9.2024. године којом је одлучено да ће родитељско право над мал. ГГ, заједнички вршити родитељеи АА и ВВ.

Међутим, оваква одлука првостепеног суда се за сада не може прихватити као правилна, јер су у образложењу исте изостали разлози о чињеницама битним за одлучивање а тичу се најбољег интереса детета, а дати разлози су нејасни, неразумљиви и недовољни да би оправдали одлуку првостепеног суда о заједничком вршењу родитељског права. Осим тога, ни чињенично стање на коме је заснована таква одлука суда о вршењу родитељског права није правилно и потпуно утврђено, на шта се основано указује жалбеним наводима привременог заступника туженог.

Наиме, једно од основних начела правилног уређења односа родитеља и деце јесте да је свако дужан да се руководи најбољим интересом детета у свим активностима које се тичу детета. Ово правило је прописано као начело Породичног закона у чл.6 ст.1, а у чл.266 ст.1 истог закона је посебно прописана дужност суда да се у спору за заштиту права детета и вршења родитељског права увек руководи најбољим интересом детета. Према одредби чл.270 ПЗ пре него што донесе одлуку о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права, суд је дужан да затражи налаз и стручно мишљење од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима. Смисао ове законске одредбе јесте да се суду обезбеди стручна помоћ како би суд имао могућност да поступи у најбољем интересу детета и правилно утврди све околности за процену подобности родитеља за вршење родитељског права. Суд је дужан да поступи у складу са чл.270 ПЗ и прибави мишљење стручне установе и у ситуацији када су родитељи закључили споразум о заједничком вршењу родитељског права, како би био у

могућности да процени да ли је закључени споразум у најбољем интересу мал.детета. Заједничко вршење родитељског права подразумева да постоји договор родитеља око свих питања из садржине родитељског права прописаних одредбом чл.68 ст.1 и 2 ПЗ. Када законодавац предвиђа заједничко вршење родитељског права, онда има у виду споразум родитеља који је услов таквог начина вршења родитељског права као и процену да је постигнути споразум у најбољем интересу детета, па када таквог споразума нема, онда није могуће ни заједничко вршење родитељског права. У конкретном случају у списима не постоји споразум о заједничком вршењу родитељског права над мал.дететом, па суд одлуку о таквом начину вршења родитељског права није могао ни донети. Осим тога, првостепени суд пре доношења одлуке о вршењу родитељског права није прибавио ни мишљење надлежног органа старатељства или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима, а што је био дужан да учини у смислу чл.270 ПЗ, па је остало нејасно на који начин и на основу чега је првостепени суд донео одлуку којом је одредио заједничко вршење родитељског права, будући да суд нема одговарајућа стручна знања да без прибављања мишљења одговарајуће стручне установе, поступи у најбољем интересу детета и правилно утврди све околности за процену родитеља у вршењу родитељског права. Из наведених разлога, допунска пресуда од 23.9.2024. године у ставу првом изреке је морала бити укинута и предмет у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење.

Укинута је и одлука садржана у ставу другом изреке побијане допунске пресуде јер иста не садржи налог надлежном матичару да поступи по пресуди нити се из датих разлога може закључити коју пресуду по поравоснажности и којој надлежној матичној служби треба доставити, па у том смислу побијана допунска пресуда и у том делу има недостатака због којих се не може испитати.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је напред указано утолико што ће пре доношења одлуке о вршењу родитељског права над мал.дететом ГГ поступити у складу са чл.270 ПЗ и од органа старатељства, породичног саветовалишта или друге установе специјализоване за посредовање у породичним односима затражити налаз и стручно мишљење те ће саслушањем родитеља мал.детета и на основу других изведених доказа, као и применом истражног начела прописаног чл.205 ПЗ, утврдити све чињенице које су од значаја за процену подобности родитеља у вршењу родитељског права, руководећи се најбољим интересом мал.детета о вршењу родитељског права донети нову одлуку за коју ће дати јасне, довољне и на закону засноване разлоге.

Са свега изложеног, одлучено је као у у ставу првом изреке применом чл.390 ЗПП-а, док је одлука као у ставу другом изреке донета применом чл.391 ст.1, 392 ст.2 и 4о1 тач.3 истог закона, а све у вези са чл.202 ПЗ.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА-СУДИЈА
Весна Филиповић,с.р.

За тачност отправка

Управитель писарнице
Јасмина Ђокић